

Spis treści

Podziękowania	9
Wstęp	11
Rozdział I. Cyprian Norwid i Joseph Conrad wobec powstania styczniowego ...	19
1. Wobec doświadczenia powstania: język szyfru i „ciemny intelektualizm”	19
2. Powstanie styczniowe a problem kolonialny: Norwid – Bobrowski	22
3. Moment aktywizacji politycznej	24
4. Powstanie styczniowe jako temat ukryty – <i>Nostromo</i>	26
5. Norwida i Conrada „kłopoty z tożsamością” w perspektywie roku 1863	29
5. 1. Postać sobowótora w świetle perfekcjonizmu moralnego	29
5. 2. Norwid w planie polskiego sporu o Conrada (1898-1899)	31
5. 3. Norwida i Conrada „kłopoty z tożsamością” wobec legendy roku 1830 ...	38
5. 4. Norwid i powstanie styczniowe jako doświadczenie typu modernistycznego	40
5. 5. Norwida i Conrada rozwiązanie „kłopotów z tożsamością”	43
5. 5. 1. Droga laickiej i chrześcijańskiej etyki honoru	43
5. 5. 2. Lingwoeskapizm	46
Rozdział II. Epika Cypriana Norwida a epika Josepha Conrada	50
Zagadnienia interpretacyjne	52
1. Zagadnienie zależności rodzajowej	52
2. Zagadnienie braku teorii rodzajowej	53
3. Problem antyepiki	55
4. Antygatunkowość i kwestia „poetyki antynormatywnej”	58
4. 1. Gatunki Norwidowskie w świetle badań nad genologią auktorialną	60
4. 2. Gatunki Norwidowskie wobec gatunków Conradowskich	61
5. Zagadnienie dominanty rodzajowej	63
6. Anachronizmy literackie	65
Rozdział III. Cypriana Norwida i Josepha Conrada wspólnota „romantycznego rozrachunku” (w świetle badań nad <i>Quidamem</i> i <i>Nostromo</i>)	68
Krąg <i>Quidama</i>	71
1. Cypriana Norwida „dyskurs wygnania”	71
2. „Quidamizacja” w <i>Quidamie</i>	74
3. Śmierć na Placu Przedajnym: próba interpretacji	76

4. Norwida rozrachunek z postwallenrodyzmem: „quidamizacja” Aleksandra z Epiru w świetle konstrukcji postaci Barchoba	80
4. 1. Od postwallenrodyzmu do egzystencjalizmu chrześcijańskiego: problem „rycerstwa rezygnacji” w <i>Quidamie</i>	82
4. 2. „Mamże Epiru zostać Pigmalionem?” jako „pytanie wallenrodyczne”	83
4. 2. 1. Dżungla i metafory „piekła tożsamości” w <i>Quidamie</i>	85
Krąg <i>Nostromo</i>	87
5. Josepha Conrada „dyskurs wygnania”	87
6. Realizm, naturalizm, romantyczny ideał epopei	89
7. <i>Nostromo</i> : „złamanie sylwetki” w perspektywie etyki „świata triumfującego” ..	91
8. Hirsch: „złamanie sylwetki” za pomocą impresjonistycznych technik pisarskich	97
9. Martin Decoud: „złamanie sylwetki” w perspektywie biografii Conrada	101
10. „Powieść realistyczna w stanie przewrotu”: romantyczne źródła panoramizacji narracji w <i>Nostromo</i>	106
10. 1. Improwizacja romantyczna jako podstawa narracji panoramicznej	108
11. Norwida i Conrada rozrachunek z walterskotyzmem	109
11. 1. Antywalterskotyzm w <i>Emilu na Gozdawiu</i> i <i>A Dorio ad Phrygium</i>	112
11. 2. Między walterskotyzmem a antywalterskotyzmem: Joseph Conrad i postawa „złotego środka”	116
11. 3. Gra z walterskotyzmem w <i>Pojedyнку</i> i <i>Grze losu</i>	119
 Rozdział IV. Kryzys kultury europejskiej w korespondencjach Norwida i Conrada jako „idiom egzystencji”	126
1. Kryzys kultury w korespondencji Norwida a idea europejskości	129
1. 1. Życie a energia i „umiłowanie rozumu” w kontekście Norwidowskiej misji Europy	131
1. 2. Norwida idea „jednolitości doświadczenia politycznego” jako sposób przewyciężenia kryzysu kultury	137
1. 3. Polska jako modernizator kultury europejskiej (w perspektywie listów Norwida z lat 1863-1864)	139
2. Kryzys kultury europejskiej w korespondencji Conrada	142
2. 1. Ewolucja poglądów Conrada na temat Europy	143
2. 2. Europa Conrada jako „zepsuta maszyna dziewiarska”: problem ironii-patosu	145
2. 3. Prawda Conrada: sceptycyzm i drogi jego przewyciężenia	152
2. 4. Conrad wobec sprawy polskiej	154
2. 5. Wobec Rosji: Cyprian Norwid, Apollo Nałęcz-Korzeniowski i Joseph Conrad	156
3. Kryzys kultury europejskiej w korespondencjach Cypriana Norwida i Josepha Conrada w kontekście badań nad „idiomem egzystencji”	160
3. 1. Norwida i Conrada sposoby metaforyzacji „idiomu egzystencji”	163
3. 2. Norwida pojęcie hieroglify w świetle idei „racjonalistycznego unicestwienia”	163

Rozdział V. Norwidowsko-Conradowskie „gry nowelowe w fazie krytycznej” ...	166
1. Nowela moralna Norwida i nowela „efektu moralnego” Conrada	170
<i>Cywilizacja a Tajfun</i>	175
2. Norwid Conrada – w poszukiwaniu możliwości lektury: <i>Cywilizacja</i> i inne utwory	177
3. Norwid i Conrad jako twórcy „nowomarynistyczni”	179
4. Katastrofa na morzu w <i>Cywilizacji</i> i <i>Tajfunie</i> w świetle metafory amfiteatralnej z <i>Poetyki</i> Arystotelesa	182
5. Dwie etyki „na wypadek katastrofy”: uniwersalizm Norwida i partykularyzm Conrada	186
6. Katastrofy statków pasażerskich w latach 1818-1858 w planie Norwidowskiej biografii	187
7. Komunikacja i etos solidarności w <i>Tajfunie</i> (w perspektywie badań nad językiem gnomicznym Norwida i Conrada)	190
8. Fałsz komunikacyjny w <i>Cywilizacji</i>	192
8. 1. <i>Cywilizacja</i> jako rozpoznanie relatywizmu	193
<i>Tajemnica lorda Singelworth a Młodość</i>	195
9. Protagonista w noweli „efektu moralnego”	195
9. 1. Protagonista jako neurotyk: neuroza fatyczna Marlowa a neuroza antyfatyczna lorda Singelworth	199
9. 2. Protagonista jako „kreator zdarzeń”: wirtuozerski Marlow, niezrozumiały Singelworth	202
9. 3. Protagonista wobec autora: Marlow, Singelworth, Conrad, Norwid w świetle dwóch typów lingwoeskapizmu	203
9. 4. Parabola w perspektywie „gier nowelowych” Norwida i Conrada	205
10. „Gry nowelowe” Norwida i Conrada w świetle koncepcji tzw. poetyckiej sprawiedliwości	207
Rozdział VI. Wizje sztuki w <i>Promethidionie</i> (1851) i w przedmowie do <i>Murzyna z załogi „Narcyza”</i> (1897)	212
1. Okoliczności powstania przedmowy do <i>Murzyna z załogi „Narcyza”</i> na tle poematu <i>Promethidion</i>	212
2. Norwida i Conrada „symbolizm impresji” w perspektywie analizy związków między sztuką a pracą	215
3. Norwid i Conrad wobec idealizmu (jako epifaniczności sztuki)	218
Rozdział VII. Techniki pisarskie Norwida i Conrada – cechy wspólne w kontekście epiki Henry’ego Jamesa	225
1. Techniki: przemilczeń, pudła rezonansowego i wspomnienia-ekranu	226
2. W poszukiwaniu wzorca technik pisarskich Norwida i Conrada: Jamesowska technika narracyjna	229
2. 1. Joseph Conrad wobec Henry’ego Jamesa	231
2. 2. James – próba odnalezienia patrona „nowel włoskich”	233
2. 2. 1. Narrator w <i>Tajemnicy lorda Singelworth</i> w świetle Jamesowskiej narracji światopoglądowej	235

2. 2. 2. Norwid w planie <i>Madonny przyszłości</i>	240
3. Bolesław Prus – brakująca ściana „kwadratu nieprzedstawialności” (Norwid – Prus – James – Conrad)	246
3. 1. <i>Mot juste</i> Norwida (?), <i>mot juste</i> Conrada	251
 Rozdział VIII. Norwid a Conrad w perspektywie Apollona	
Nałęcz-Korzeniowskiego	262
1. Korzeniowski i Norwid: porównanie koncepcji przekładowych	264
2. Porównanie koncepcji metadramatycznych	268
 Zakończenie	274
 Appendix. Norwid i Conrad jako organizatorzy „moralnej wyobraźni” (w kręgu lektury <i>Lorda Jima</i>)	284
 Bibliografia	315
 Cyprian Norwid's and Joseph Conrad's epics in the view of modernism	335
 Indeks osób	339